

Sinisen biotalouden työpaja 10.11.2017, Tampere

Muistiinpanot kokosi Riitta Rahkonen, MMM

Vastaukset päivän aikana fläppitauluille:

1. Mikä osaaminen on yrityksesi tai työnantajasi menestymiselle kriittisintä?

- Logistiikka-osaaminen raaka-ainevirtojen keräämisen ja kuljetuksen optimointiin esim. Uber- tai airbnb -tyyppinen alustaratkaisu
- Digitalisaation parempi hyödyntäminen, esim. alustatalous, digitaalinen kauppapaikka, digitalisaation tuominen mukaan/liittäminen muuhun teknologiaan
- Jatkojalostus, tuotteistaminen (yhtenä esimerkkinä rapujauho, koska parhaimmat täplärapusaaliin sesongin ulkopuolella)
- Kalojen ravitsemusosaaminen
- Kansainvälisen osaamisen tuominen ja skaalaus Suomeen
- Alan parempi positiivinen näkyvyys
- Alkukäsittely ja jalostus - mitä kalastaja saa tehdä ja missä? Norminpurkua tarvitaan.
- Asiantuntijat, jotka hallitsevat elintarvike-, rehu- ja ympäristölainsäädännön
- Uusien osajien rekrytointi ja koulutus kalastajiksi, esim. thaimaalaiset marjanpoimijat
- Työnjohto-osaamista, esim. oppisopimuskoulutuksen kehittäminen
- Myynti- ja markkinointiosaaminen
- Vientiosaaminen
-

2. Mitä kysymyksiä tutkimuksen pitää ratkaista alan kasvun vauhdittamiseksi?

- Tutkimusrahoituksen turvaaminen
- Hajallaan olevan tiedon parempi hallinta ja kokoaminen, esim. helppokäyttöiset paikkatietosovellukset.
- Tiedon hyödyntäminen tehokkaammin
- Yritysten tarpeet mukaan jo suunnitelmaa ja rahoitushakemusta valmisteltaessa
- Pitää määritellä alan kipupisteet ja varmistaa niitä tukevat tutkimushankkeet
- Ulos toimialasiiloista
- Ympäristöhallinto mukaan kaikkeen toimintaan
- Pitää todistaa kalojen puhtaus ja turvallisuus (esim. särkikalat)
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Biotalous yhteiskunnallisten sääntelymekanismien t&k
- Tulevaisuudentutkimuksen hyödyntäminen & integrointi
-

3. Millä alueella näet eniten kansainvälisen kasvun mahdollisuuksia?

- Lisäarvotuotteet
- Silakkaan perustuva vienti
- Mätituotteet
- HoReCa (Hotel-Restaurants-Café) -erikoistuotteet
- Muovien korvaaminen muilla materiaaliratkaisuilla (pakkaukset, tekstiilit) => materiaalivirtojen hallinta korvaamaan öljypohjaiset uusiutuvilla

- Lohijalosteiden vienti
- Lemmikkieläinten ruoat
- Kestävän vesiviljelyn konsepti
- Maa - vesi -interaktio, koko vesiekosysteemin huomioonottaminen
- Kiertotalouden käytännön ratkaisut
- Älykkäät ratkaisut kalakantojen elvyttämiseksi. esim. vaellusyhteydet
-

4. Millä keinoilla yritysten ja tutkimuksen yhteistyö saadaan konkreettiseksi?

- Lisää rahaa yhteistyöhön. Kuka maksaa?
- Vaelluskalafoorumi hyvä ja toimiva esimerkki yhteistyöstä, perustuu vapaaehtoisuuteen, pitkäaikainen verkosto (toiminnanharjoittajat, viranomaiset, tutkimus)
- Jalkautetaan yritykset, tutkimus ja hallinto kentälle ratkaisuja etsimään
- Tuodaan tutkimus yrityksiin, joissa autenttinen tutkimusympäristö. Tutkimus vastaa käytännön toteuttamisesta.
- Tuodaan esiin konkreettisten menestystarinat, joissa tutkimus luonut liiketoimintamahdollisuuksia = esimerkin voima
- Tutkimuksen tavoitteet ohjaamaan yhteistyön kehittymistä
-

5. Mahdollisuuksista liiketoiminnan kasvuksi - mitä pitää Suomessa tehdä toisin?

- Saada nuoria kiinnostumaan alasta. Edellyttää alan kannattavuuden parantumista
- Yliopisto-opiskelijat (luonnontiede) yrityksiin töihin/harjoitteluun
- Kansainvälistyminen!
- Yritysten ja oppilaitosten yhteistyön tiivistäminen
- PPP-kumppanuusmallit toimiviksi
- Pääomasijoittajien parempi infoaminen
- Osaoptimoinnista kokonaisvaltaisiin ratkaisuihin (luvitus...)
- Mahdollistava toimintaympäristö -> kotimarkkinat -> referenssit
- Rohkeus ja epäonnistumisen sietäminen
- Jalostajien verkostoituminen ja yhteistyö
- Koko arvoketjun verkottuminen ja näkyväksi tekeminen
- Uusien teknologioiden ennakkoluuloton testaus ja käyttöönotto

Paneelikeskustelu

Panelistit Mika Jääskeläinen, Kalatukku E. Eriksson Oy, Pia Lindberg-Lumme, Brändö Lax Ab, Mikael Lindholm, Söderby lax, Piia Moilanen, Tekes. Moderaattori Mari Saario, Gaia Consulting.

1. Uuden yritystoiminnan ja kasvun edellytykset

- *kysymys siitä, mitä uusilta yrityksiltä / yrittäjiltä vaaditaan*
  - **Kovaa motivaatiota**, joka kestää hankalat ja joskus epämiellyttävätkin olosuhteet, kiinnostusta kalaan
  - Tuoksuuko pahalta vai rahalta?
- *esitetyt kasvun esteet*
  - ympäristölupien niukkuus estää vesiviljely kasvun ja kotimaisen tuotannon turvaamisen
  - rannikon kuha- ja ahvenkannat pienentyneet, verkkokalastus mahdotonta, kalastajat korostavat hylkeiden ja merimetsojen haitallisia vaikutuksia
  - raaka-aineen saannin turvaaminen
  - oltava teknologian ja digimurroksen kärjessä
- *esitetyt ajatukset uusien osaajien saamisesta*
  - Vanhemmat konkarit auttamaan tiedon lähteille, esim. miten ratkoa hyljeongelma
  - Nuorten kannattaa miettiä missä uusia arvonluonnin tapoja. Osakkaaksi johonkin yritykseen?
  - Kalalle on kysyntää, mutta alan houkuttelevuutta pitäisi pystyä lisäämään
  - Kiinnostus kalaan oleellista! Ei kannata tehdä sitä mitä jo tehdään. Pitää päivittää osaaminen, pitää tuntea alaa!
  -
- *uudet markkinat ja lisäarvo*
  - Suomalainen merilevä ja simpukka utopiaa ruokana, mutta rehun raaka-aineena mahdollisuuksia.
  - Kiertovesiosaaminen
  - Kokonaisratkaisut ja teknologiat viestivaltiksi
  - Suurin kasvuodotus on perinteisessä ruuantuotannossa. Leviä kehitelty pitkään, ehkä kasvaa.
  - Kalasta saa hyvän hinnan jo nyt jalostamalle se torimyyntiin, tilausasiakkaille, ravintoloille
  - Kotimaista kasvatettua kalaa pitäisi olla saatavilla tasaisesti ympäri vuoden
  - Julkisen puolen ruokailun kotimaisuusastetta nostettava
  -

2. Yritykset tutkimuksen hyödyntäjinä

- *mitä yritykseltä vaaditaan, että tutkimustieto tulisi käyttöön*
  - Markkinatiedon keräämisessä yritysten kannattaa olla mukana, varsinkin kun ollaan niin pitkällä että tulee osaksi liiketoimintaa.
  - Tiedon saati elinehto, avoin yhteistyö yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Ajattelua laatikon ulkopuolelta. Yhteiset avoimet tilaisuudet tärkeitä, joissa ongelmia ratkotaan yhdessä.

- Markkinatietoa saa ostettua, alalla hyviä osaajia. Pitää osata analysoida, joka vaatii ymmärrystä alasta.

3. Kumppanuudet ja tutkimustarpeet

- *ketkä puuttuivat paikan päältä – keitä tarvittaisiin*
  - ympäristöjärjestöt, digisektori, lupaviranomaiset
- *mainitut hyvät esimerkit toteutuneista tutkimuskumppanuuksista*
  - hyljekarkotin, kasvavaa yhteisöllisyyttä, aktiiviruoka
- *missä yhteistyön mahdollisuuksia, akuutteja tutkimustarpeita*
  - MMMn virkamiehet ja tutkijat vertaisoppiin yrityksiin!
  - Sensorointi, ennakointi, optimointi, esim. kalataudit, ym.
  - Big datan hyödyntäminen alalla
  - Veden alijäähtymisen riskin pienentäminen kalojen talvisäilytyksessä => sensorointi?
  - Mistä ammattitaitoista ja motivoitunutta henkilökuntaa?
  - Lisätuotannossa ulkona merellä mahdollisuuksia, tuulipuiston kupeessa, ulkomerellä, ym.
  - Katsottava merialue kokonaisuutena, laajemmin. Kelluvat rakenteet, ym.